เสถียรภาพด้านความขาวสว่างและคุณลักษณะในการทำกระดาษของเยื่อชานอ้อยฟอกเมื่อเก็บรักษาที่ระดับความชื้นสูง

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ได้พยายามที่จะศึกษาอิทธิพลของความชื้นในเยื่อชานอ้อยฟอกขาวที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของเยื่อ เช่น ความขาวสว่าง ความอุ้มน้ำ และความเหนียว ซึ่งอาจเกิดขึ้นเมื่อเก็บรักษาเยื่อที่มีความชื้นประมาณร้อยละ 50 เป็นเวลานาน 60 วัน แนวทางการทดลองได้กำหนดขึ้นเพื่อทดสอบอิทธิพลร่วมจากปัจจัยต่าง ๆ คือ 1) ปัจจัยทางเคมี ได้แก่การล้างเยื่อหลังฟอกด้วยน้ำยากรดกำมะถันและโซเดียมซัลไฟต์ 2) ปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่ความชื้นสัมพัทธ์ในระดับสูงมาก คือร้อยละ 90 และระดับปกติคือ ร้อยละ 65 และ 3) ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวเยื่อเอง ได้แก่การนำเยื่อจากขุย (pith) มาทดลองฟอกทดสอบอิทธิพลของปัจจัยทางเคมีตามข้อ 1) และทดสอบแนวโน้มในการกลับสีเทียบกับเยื่อจากชานอ้อยแยกขุย ทั้งนี้เพื่อสามารถคาดคะเนถึงอิทธิพลของความชื้นในเยื่อ ระยะเวลาการเก็บรักษาและอิทธิพลร่วมจากปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิด (หรืออาจเกิดขึ้น) ในการผลิตจริงต่อคุณลักษณะเยื่อดังกล่าวแล้ว

ผลการทดลองชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องแยกขุยอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้เยื่อที่มีความขาวสว่างสูงและคงทน การล้างเยื่อหลังฟอกด้วยกรดกำมะถันเจือจางมีผลต่อเยื่อฟอกทั้งจากชานอ้อยแยกขุยและจากขุย แต่การล้างด้วยกรดไม่มีผลต่อการลดการสูญเสียความขาวสว่างในการทดสอบเร่งการกลับสีด้วยความร้อนชื้น (wet heat) การทดลองเก็บเยื่อฟอกจากชานอ้อยแยกขุยภายในสภาวะความชื้นสัมพัทธ์ร้อยละ 90 พบว่าเยื่อที่มิได้ผ่านการล้างด้วยสารเคมีมีการเปลี่ยนแปลงความขาวสว่างน้อยมาก (ไม่เกิน 0.5 หน่วย) เยื่ออื่นลดลงประมาณ 1—1.5 หน่วย อย่างไรก็ตามเยื่อที่ล้างด้วยกรดยังคงมีความขาวสว่างสูงที่สุดภายหลังเวลา 61 วัน ส่วนเยื่อที่เก็บในความชื้นสัมพัทธ์ปกติ มีความขาวสว่างเปลี่ยนแปลงลดลงแต่เฉพาะเยื่อที่ล้างด้วยกรด

ในด้านคุณลักษณะในการทำกระดาษ ไม่ปรากฏว่าเยื่อสูญเสียความเหนียวแต่อย่างใดในการเก็บรักษาตลอดเวลา 61 วัน การสนองตอบของค่าความอุ้มน้ำ (drainage time) ต่อการบดมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในกรณีของเยื่อที่เก็บในความชื้นสัมพัทธ์สูง แต่จะลดลงสำหรับเยื่อที่เก็บในความชื้นสัมพัทธ์ปกติ เยื่อที่เก็บในความชื้นสัมพันธ์ปกติแห้งสนิทภายหลังเวลา 15 วัน การตรวจสอบในวันที่ 61 ไม่ปรากฏว่ามีราหรือรอยด่างเกิดขึ้น แต่เยื่อที่เก็บภายในความชื้นสูงพบว่ามีราเริ่มจากรอยด่างสีชมพูและสีน้ำตาลจางๆ ในเยื่อที่ผ่านการล้างด้วยกรดในปริมาณมากถึงร้อยละ 75 ในวันที่ 61 ส่วนเยื่ออื่น ๆ พบราดำเพียงเล็กน้อยในเยื่อเท่านั้น

ผลจากการทดลองได้ให้ข้อมูลที่ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มในการกลับสีของเยื่อฟอกชื้น ความจำเป็นในการแยกขุยจากชานอ้อยอย่างมีประสิทธิภาพ และผลของสภาพกรดด่างในเยื่อต่อการเกิดรา ข้อมูลเหล่านี้จักเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณากำหนดสภาวะการผลิตเยื่อฟอก และเป้าหมายด้านคุณภาพได้ตามสมควร

ข้อมูลพื้นฐาน

ประสบการณ์จากการเก็บรักษาเยื่อฟอกขาวชนิดแผ่นแห้ง พบว่าเยื่อฟอกขาวจะกลับสีภายหลังจากการอบแห้งและเข้ามัด โดยความขาวสว่างของเยื่อจะลดลงประมาณร้อยละ 1—2 G.E. ภายในเวลา 2—4 สัปดาห์ แล้วเปลี่ยนแปลงอีกเพียงเล็กน้อยหรือคงที่อยู่หลังจากนั้น แต่กรณีของเยื่อแผ่นเบียก (wet lap) ถึงแม้ว่าไม่ได้ผ่านขั้นตอนการทำให้แห้งด้วยความร้อนอันเป็นตัวเร่งการกลับสีที่สำคัญก็ตาม การกลับสีก็อาจเกิดขึ้นได้หากเก็บไว้เป็นเวลานานโดยเยื่อ

มีสภาวะทางเคมีที่ไม่เหมาะสม เช่น ล้างเยื่อไม่ดีพอ ทำให้มีคลอรีนตกค้าง สภาวะการฟอกเยื่อไม่เหมาะสม หรืออื่น ๆ รวมทั้งการที่เยื่อชานอ้อยเป็นเยื่อที่มีปริมาณเฮมิเซลลูโลสสูง ง่ายต่อการถูกทำลายทางเคมีและเป็นเหตุของการกลับสี นอกจากนี้สภาพความชื้นสูงยังเป็นปัจจัยสำคัญในการเร่งการกลับสีอีกด้วย

การกลับสีและการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะในการทำกระดาษของเยื่อชานอ้อยฟอกในระหว่างการเก็บรักษาเยื่อที่มีความชื้นสูงถึงร้อยละ 50 หรือกว่านั้น จึงเป็นเรื่องเดาได้ยาก โดยที่คุณสมบัติดังกล่าวจะเป็นข้อกำหนดคุณภาพ (specification) ที่สำคัญของเยื่อฟอก การศึกษาทดลองเพื่อรวบรวมข้อมูลดังกล่าวย่อมเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการกำหนดเป้าหมายในการผลิตให้ถูกต้องและประหยัด ปัญหาอันเนื่องมาจากความชื้นในเยื่ออีกประการหนึ่งคือการเกิดราหรือการเจริญเติบโตของจุลชีวะ ซึ่งพบเสมอในการเก็บเยื่อชนิดแผ่นเปียกและก่อให้เกิดผลเสียโดยเฉพาะกับความขาวสว่าง ในทางปฏิบัติการควบคุมกระทำได้ประการเดียวคือการใช้สารเคมีควบคุม ปัญหาการสูญเสียความขาวสว่างของเยื่อฟอกเนื่องจากจุลชีวะเป็นคนละปัญหากับการกลับสีที่กล่าวถึงข้างต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยทางเคมีและกายภาพเท่านั้น การศึกษาปัญหาทั้งสองจึงไม่อาจกระทำร่วมกันได้โดยง่าย

เนื่องจากการกลับสีเป็นกระบวนการที่อาศัยระยะเวลา ในบางกรณีจึงจำเป็นต้องทดสอบแนวโน้มในการกลับสีของเยื่อฟอกโดยวิธีเร่งการกลับสีด้วยปัจจัยทางกายภาพซึ่งกระทำกันหลายวิธี เช่นวิธีอบด้วยความร้อนแห้ง (dry heat aging) วิธีอบด้วยความร้อนชื้น (wet heat aging) และวิธีใช้แสงอุลตราไวโอเลทเพื่อเลียนแบบความเปลี่ยนแปลงด้านความขาวสว่างของเยื่อหรือกระดาษตามธรรมชาติ สำหรับเยื่อฟอกที่ใช้เพื่อทำกระดาษ (paper pulp) วิธีอบด้วยความร้อนและความชื้นสัมพันธ์สูง มีสหสัมพันธ์เป็นอย่างสูงกับการกลับสีตามธรรมชาติของเยื่อภายในระยะเวลา 1—2 ปี ส่วนวิธีอื่น ๆ ไม่พบสหสัมพันธ์ที่น่าพอใจ

นอกเหนือไปจากเรื่องของความขาวสว่างแล้ว การเปลี่ยนแปลงในด้านคุณลักษณะในการทำกระดาษ เช่น การสนองตอบของเยื่อต่อการบด (beating response) การเปลี่ยนแปลงความเหนียวของเยื่อและคุณสมบัติด้าน drainage ก็ควรได้รับความสนใจ

จุดประสงค์และขอบเขต

ศึกษาความเปลี่ยนแปลงคุณภาพเยื่อชานอ้อยฟอกขาวในด้านความขาวสว่างและคุณลักษณะในการทำกระดาษ ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการเก็บรักษาในสภาวะความชื้นในเยื่อประมาณร้อยละ 50 เป็นเวลา 60 วัน เพื่อแสวงหาข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณากำหนดสภาวะการผลิตและคุณภาพตามเป้าหมาย

การศึกษาทดลองนี้จะบ่งชี้ถึงความเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของเยื่อที่เก็บรักษาตามสภาวะในการทดลองอันจะเป็นส่วนหนึ่งในการเก็บรักษาจริง โดยจะทำการเก็บเยื่อในบรรยากาศที่มีความชื้นสัมพัทธ์สูงไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ที่อุณหภูมิปกติ พร้อมกันนี้จะได้นำปัจจัยทางเคมี ได้แก่ การล้างเยื่อหลังการฟอกด้วยกรดกำมะถันเจือจาง และน้ำยาโซเดียมซัลไฟต์เพื่อปรับปรุงเสถียรภาพของความขาวสว่างเข้ามาพิจารณาร่วมกันกับระยะเวลาการเก็บรักษาด้วย สำหรับปัจจัยทางชีวภาพซึ่งยากแก่การศึกษาและควบคุมนั้น ไม่อาจนำมาศึกษาประกอบกันในการทดลองนี้ได้ ปัจจัยนี้จึงเป็นสภาวะพื้นฐาน (background condition) และจะมีเพียงการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นเท่านั้น

วัตถุดิบและวิธีการทดลอง

วัตถุดิบ เยื่อชานอ้อยฟอกขาวที่ใช้ในการทดลองเก็บภายในสภาวะความชื้นสัมพัทธ์สูง เป็นเยื่อจากชานอ้อยแยกขุย ทำเป็นเยื่อด้วยกระบวนการโซดาโดยห้องปฏิบัติการของโรงงาน เยื่อก่อนฟอกมี kappa

number = 16.0 ก่อนฟอกได้ทำความสะอาดเยื่ออีกครั้งด้วยเซ็นตริคคลีนเนอร์ขนาดเล็กในห้องปฏิบัติการ ส่วนที่แยกออกเป็นทรายละเอียดมีไม่เกินร้อยละ 1 ของน้ำหนักเยื่อ

การฟอกเยื่อกระทำเป็น 4 ขั้นคือ ฟอกด้วยคลอรีน (chlorination, C) สกัดด้วยด่าง (alkali extraction, E) และฟอกด้วยไฮโปคลอไรท์ (hypochlorite, H) อีก 2 ครั้ง โดยกำหนดเป้าหมายความขาวสว่างเป็น 84° Elrepho สภาวะการฟอกเยื่อปรากฏในตารางที่ 1 การฟอกเยื่อด้วยคลอรีนใช้ถังพลาสติกโพลีเอทิลีนสีขาวขนาด 30 ลิตร จำนวน 5 ถัง ทำการฟอกในเวลาใกล้เคียงกัน ขั้นสกัดด้วยด่างทำในถุงพลาสติกแช่ในอ่างน้ำร้อนที่ควบคุมอุณหภูมิ สำหรับการฟอกด้วยไฮโปคลอไรท์ ทั้งสองขั้นกระทำในถังพลาสติกเช่นเดียวกับขั้นคลอรีน การล้างเยื่อระหว่างขั้นตอนใช้น้ำประปาโดยตลอด ยกเว้นภายหลังไฮโปคลอไรท์ขั้นสุดท้าย ใช้น้ำกลั่นล้างจานจนหมดคลอรีน (ตรวจด้วย starch—iodide paper) เนื่องจากเยื่อมีปริมาณมากและอุ้มน้ำ ต้องใช้เวลาในการล้างเยื่อมากกว่าปกติ จึงจำเป็นต้องลดระยะเวลาการฟอกในขั้นไฮโปคลอไรท์ให้น้อยกว่ากำหนดเดิม และเป็นเหตุให้เยื่อฟอกมีความขาวสว่างน้อยกว่าเป้าหมายเล็กน้อยคือ 82.3° Elrepho เยื่อที่ฟอกทั้งหมดคิดเป็นน้ำหนักแห้ง 3 200 กรัม

ตารางที่ 1 การฟอกเยื่อชานอ้อยแยกขุยด้วยขั้นตอน CEHH (CEHH Bleaching of depithed bagasse pulp)

Bleaching conditions	Bleaching sequences			
	C	E	H	H
Chemical charge, g/kg. pulp	45.0	20.0	15.0	10.0
Chemical cosumed, g/kg. pulp	34.9	7.1	5.2	2.4
Consistency, %	3.5	8.0	5.0	5.0
Reaction time, hr	1.0	1.5	1.5	3.5
Temperature. °C	ambient	70	ambient	ambient
pH initial	2.0	14.0	12.0	12.0
final	—	14.0	9.5	10.0
pulp brightness, °Elrepho	—	—	—	82.3

หมายเหตุ ปริมาณไฮโปคลอไรท์ ที่ใช้คิดเป็นกรัมของคลอรีนที่ใช้ได้ (available chlorine)

สำหรับเยื่อฟอกขาวจากขุยอ้อย (pith) เป็นเยื่อโซดาที่ต้มในห้องปฏิบัติการของกรมวิทยาศาสตร์บริการ เยื่อก่อนฟอกมีค่า kappa number = 27.6 และผลผลิตเยื่อร้อยละ 51 ฟอกเยื่อด้วยขั้นตอน CEHH ได้เยื่อที่มีความขาวสว่าง 69.3° Elrepho รายละเอียดการต้มและฟอกเยื่อจากขุยแสดงไว้ในตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 การต้มเยื่อขุยอ้อยโดยขบวนการโซดา (Soda pulping of bagasse pith)

pulping data :	weight of pith	= 0.5 kg. OD
	cooking liquor concentration	= 20. g. NaOH/l
	liquor to pith ratio	= 8 : 1
	maximum temperature, C	= 170
	time to/at max. temp., min	= 100/60
results :	NaOH consumed, % on charge	= 90
	total yield, %	= 51
	pulp kappa number	= 27.6

ตารางที่ 3 การฟอกเยื่อจากขุยอ้อยโดยขั้นตอน CEHH (CEHH Bleaching of pulp from pith)

Bleaching conditions	Bleaching sequences			
	C	E	H	H
Chemical charge, g/kg pulp	62.0	15.0	15.0	15.0
Chemical consumed, g/kg pulp	61.6	—	9.1	7.2
Consistency, %	3.0	7	5	5
Reaction time, hr	1.0	1.5	3	4
Temperature, °C	ambient	70	ambient	ambient
pH initial	2.0	10.0	10.0	10.5
final	—	8.0	9.0	8.5
pulp brightness, °Elrepho	—	—	—	69.3

การทดลอง การทดลองแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1. การใช้สารเคมี (chemical treatment) เยื่อที่ได้จากการฟอกถูกแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ไม่มีการใช้สารเคมี (no chemical treatment) ส่วนที่ 2 ล้างด้วยกรดกำมะถันเจือจาง และส่วนที่ 3 ล้างด้วยน้ำยาโซเดียมซัลไฟต์ การล้างทำในถังพลาสติกขนาด 50 ลิตร เมื่อผสมเยื่อกับสารเคมีจนทั่วถึง และปรับค่าความเป็นกรดด่างจนได้ตามที่ต้องการแล้ว แยกน้ำออกจากน้ำเยื่อโดยใช้เครื่องเหวี่ยง รายละเอียดของการใช้สารเคมี สำหรับเยื่อฟอกขาวจากชานอ้อยแยกขุยปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การใช้สารเคมีปรับปรุงความขาวสว่างของเยื่อชานอ้อยฟอกขาว (Chemical treatment of bleached bagasse pulps)

Treatment conditions	No treatment	Dilute sulphuric acid	Sodium sulphite solution
Weight of pulp, g. OD	1 100	1 100	1 100
Solution concentration	—	0.1 N	4% Na_2SO_3
Quantity applied in % on pulp weight	—	0.32	1.0
Pulp consistency	—	2.5	2.5
Final pH of pulp slurry	9.3	4.6	9.4

สำหรับเยื่อฟอกขาวจากขุยมิได้มีการวัดปริมาณกรดหรือน้ำยาซัลไฟต์แน่นอน แต่อาศัยการวัด pH ของน้ำเยื่อเป็นหลัก (pH 4.5 สำหรับ acid treatment และ 9.4 สำหรับ sulphite treatment)

2. การทดสอบการกลับสีโดยวิธีอบด้วยความร้อนชื้น แผ่นทดสอบที่ใช้เป็นเป็นแผ่นทดสอบขนาด 60 กรัม/ตารางเมตร ทำขึ้นตามมาตรฐาน Tappi T205 os —71 แต่เพิ่มความระมัดระวังเกี่ยวกับความสะอาดเป็นพิเศษ ด้วยการใช้น้ำกลั่นในการเตรียมแผ่นทดสอบทั้งหมดและใช้ตะแกรงสเตนเลสแทนตะแกรงบรอนซ์

ในการทดสอบ ใช้เดสิเกเตอร์แก้วบรรจุสารละลายอิ่มตัวของโซเดียมคาร์บอเนตเป็นตัวควบคุมความชื้นสัมพัทธ์ให้ได้สูงถึงร้อยละ 87 วางแผ่นทดสอบซึ่งทราบค่าความขาวสว่างและ reflectance factor (Ro, $R\infty$) แล้ว ลงในช่องรับตัวอย่าง (ทำด้วยตะแกรงสเตนเลส) ในเดสิเกเตอร์ แล้วปิดฝานำไปตั้งในตู้อบซึ่งให้ความร้อนและปรับอุณหภูมิไว้ที่ 85°C เป็นเวลา 16 ชวโมง เมื่อครบกำหนด นำแผ่นทดสอบมาเก็บในห้องทดสอบ (27°C, 65% RH) เป็นเวลา 4 ชั่วโมง แล้ววัดค่าความขาวสว่าง และ reflectance factor โดยใช้ "Elrepho" Electric Reflectance Photometer สำหรับการวัดความขาวสว่างใช้ filter R 8 (457 nm) ส่วนค่า luminous reflectance factor (Ro) และ intrinsic reflectance factor ($R\infty$) ใช้ filter FMY/C (557 nm) ค่า Ro และ $R\infty$ ที่ได้นำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายแสง (S) และดูดซับแสง (K) จากสมการของ Kubelka—Munk;

$$S = \frac{10^3.R\infty}{W(1-R^2\infty)} .\ln \frac{(1-Ro\,R\infty)}{(1-Ro/R\infty)} \quad m^2/kg$$

$$\frac{k}{s} = \frac{(1-R\infty)^2}{2\,R\infty} \quad m^2/kg$$

โดยที่ W เป็นน้ำหนักมาตรฐานของกระดาษเป็น กรัม/ตารางเมตร และคำนวณหาค่า post colour number จากสมการ

$$P.C.\ no. = 100\ [\ (K/S)_t - (K/S)_o\ ]$$

โดยที่ subscripts t และ o หมายถึงค่าที่ได้ภายหลังและก่อนการทดลองเร่งอายุกระดาษตามลำดับ

3. การทดลองเก็บเยื่อฟอกที่มีความชื้นสูง เยื่อฟอกจากชานอ้อยแยกขุย ทั้งสามประเภท คือ เยื่อที่ไม่ใช้สารเคมี เยื่อที่ผ่านการใช้กรดและเยื่อที่ใช้น้ำยาซัลไฟต์ ซึ่งมีความชื้นประมาณร้อยละ 55—60 ถูกแบ่งออกเป็นประเภทละ 7 ตัวอย่าง ๆ ละ 150 กรัม กระจายเยื่อออกเป็นชิ้นเล็ก ๆ ขนาด 2—3 เซนติเมตร

แล้วบรรจุในถุงพลาสติกที่เจาะรูขนาดเล็กโดยรอบ นำเยื่อประเภทละ 6 ตัวอย่างหรือ 6 ถุง เก็บในตู้ควบคุมความชื้น (90—92% RH) โดยใช้สารละลายโซเดียมคาร์บอเนตและกระดาษซับชุ่มน้ำ และอุณหภูมิ (27°C) ตัวอย่างกลุ่มนี้เรียกว่า "กลุ่ม A" หรือ "pulp A" เยื่อส่วนที่เหลืออีกประเภทละถุงคือตัวอย่าง "กลุ่ม B" หรือ "pulp B" นำไปเก็บในห้องทดสอบ (65% RH และ 27°C) ดูสรุปในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สภาวะการเก็บเยื่อฟอกขึ้น (Storage conditions for moist—bleached pulps)

Storage conditions	no treatment		no treatment		no treatment	
	A	B	A	B	A	B
Relative humidity, %	90—92	65±2	90—92	65±2	90—92	65±2
Temperature, °C	27±1					
Moisture in pulp, % (A only)	40—60	—	40—60	—	40—60	
O.D. Weight of sample ,g	———————		150———————			
Storage time, days, A	————		7, 15, 30, 45, 60————			
B	———————		60———————			

4. การทดสอบและการวิเคราะห์ รายการทดสอบและวิเคราะห์เป็นไปตามที่แสดงในตารางที่ 6 และ 7 วิธีการวิเคราะห์ทดสอบส่วนใหญ่จะเป็นไปตามมาตรฐานการทดสอบของ TAPPI หรือ SCAN มีการทดสอบบางรายการที่จำเป็นต้องปฏิบัติแตกต่างออกไปจากมาตรฐานหรือไม่อาจทดสอบให้แน่ชัดได้ ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปดังนี้

4.1 การวัดค่าความขาวสว่าง ไม่สามารถใช้แผ่นทดสอบตาม SCAN C 11: 62 ทั้งนี้เพราะเยื่อจากชานอ้อยมีส่วนละเอียดมาก ซึ่งส่วนละเอียดเหล่านี้มีความขาวสว่างต่ำกว่าเยื่อ เมื่อทำแผ่นทดสอบด้วย buchner funnel มักปรากฏบนผิวแผ่นเยื่อ ทำให้ค่าที่วัดได้คลาดเคลื่อนมาก ดังนั้นในการวัดความขาวสว่างจึงใช้แผ่นทดสอบขนาด 60 กรัม/ตารางเมตร ซึ่งเตรียมโดยวิธีตามข้อ 2

4.2 แม้ว่าเครื่อง Elrepho จะเป็น photometer ที่มีความแม่นยำถูกต้องสูงมาก แต่เพื่อความมั่นใจสำหรับความถูกต้องในระยะยาวตลอดการทดลองในโครงการนี้ จึงได้ใช้ barium sulphate ซึ่งเป็นมาตรฐานปฐมภูมิ (primary standard) ในการปรับตั้ง (calibration) และวัดค่าการสะท้อนแสงของ opal glass ซึ่งเป็นมาตรฐานใช้งานควบคู่กันไปทุกครั้งตลอดเวลาที่ทำการทดลอง ค่าการสะท้อนแสงของ opal glass คงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

4.3 การทดสอบ drainage time ใช้อุณหภูมิมาตรฐาน 27°C แทน 20° C ตามที่กำหนดใน Tappi T 221 su—72 ทั้งนี้เพราะอุณหภูมิ 20° C ต่ำกว่าอุณหภูมิน้ำปกติมาก จนกลายเป็นความไม่สะดวกในการทดสอบ อุณหภูมิน้ำโดยทั่วไปใกล้เคียงกับ 27°C ตลอดปี และได้ทำ correction factor แก้ความคลาดเคลื่อนสำหรับอุณหภูมิอื่น ๆ นอกเหนือไปจาก 27° C

4.4 การตรวจสอบจุลชีวะ กระทำโดยอาศัยการสังเกตจากภายนอกทุกวัน เมื่อครบกำหนด นำออกทดสอบ นับจำนวนชิ้นที่พบราหรือสิ่งที่คิดว่าเป็นรา เพื่อประเมินความมากน้อยของการเกิดราส่วนการตรวจสอบว่าเป็นราจริงหรือไม่ ได้ส่งตัวอย่างให้กองวิทยาศาสตร์ชีวภาพเป็นผู้ดำเนินการ

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์และทดสอบเยื่อฟอกขาว (Analysis and testing of bleached pulps)

Properties	Testing Methods
pH of hot water extract of pulp	T 253. pm—76
Brightness, light scattering & absorption coefficients	SCAN M 7 : 69
Pulp evaluation (PFI mill—3 levels)	T 248 pm—74
Drainage time	T 221 su—72
Freeness	T 227 m—58

ตารางที่ 7 ความถี่ในการวิเคราะห์และทดสอบ

Properties	Frequency, days				
Brightness	7	15	30	45	60
pH of hot water extract	7	15	30	45	60
ρ evaluation		15	30	60	
Freeness & drainage time	7	15	30	45	60

ผลการทดลองและข้อวิจารณ์

1. ผลจากการใช้สารเคมี ต่อความขาวสว่างของเยื่อ การล้างเยื่อภายหลังฟอกด้วยกรดกำมะถันเจือจาง มีผลให้ความขาวสว่างของเยื่อฟอกสูงขึ้นอีกประมาณ 1.5 หน่วย ทั้งในกรณีเยื่อจากชานอ้อยแยกขุยและเยื่อแยกขุย การเพิ่มขึ้นของความขาวสว่างดังกล่าวนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 การทดสอบนัยสำคัญได้กำหนดให้ความแตกต่างซึ่งอาจเกิดขึ้น ในการวัดความขาวสว่างของเยื่อตัวอย่างเดียวกันมีค่า 0.5 หน่วย (Tappi T 452 os—77) ระบุค่า repeatability และ reproducibility เป็น 0.3 และ 1.3 หน่วยตามลำดับ ดังนั้นการเพิ่มของความขาวสว่าง อันเนื่องมาจากการล้างเยื่อด้วยกรดจึงมีนัยสำคัญสูงมาก (ดูตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ผลของการใช้สารเคมีในการปรับปรุงความขาวสว่างของเยื่อฟอกขาว (Effects of chemical treatment on pulp brightness)

Pulp/treatment	Brightness, °Elrepho		t—statistics	Remarks on effects of treatment
	$\bar{X}\pm$ Sn—1	n		
Depithed bagasse				
— sulphite treatment	82.56±0.32	12	—1.31	— not significant at 90%
— no treatment	82.26±0.48	12	6.29	— significant at 99%
— acid treament	83.74±0.26	12		
Pith				
— sulphite treatment	70.10±0.49	6	1.15	— not significant at 90%
— no treatment	69.30±0.40	6	4.07	— significant at 99%
— acid treament	70.82±0.46	6		

2. การทดลองเร่งการกลับสีของเยื่อด้วยความร้อนชื้น ผลการทดลองเร่งการกลับสีของเยื่อเพื่อทดสอบแนวโน้มในการกลับสีเมื่อเก็บรักษาเป็นเวลานาน พบว่าเยื่อจากชานอ้อยแยกขุยมีการเกิดสีในเยื่อน้อยกว่าเยื่อฟอกแยกขุย ซึ่งเห็นได้จากค่า P.C. number (ตารางที่ 9) ความขาวสว่างของเยื่อจากชานอ้อยแยกขุยลดลงภายหลังการทดลอง ประมาณ 7 หน่วย ในขณะที่ความขาวสว่างของเยื่อจากขุยลดลง 10 หน่วย แต่มีค่า P.C. number สูงกว่าถึงสามเท่า ซึ่งส่วนใหญ่เนื่องมาจากการที่เยื่อจากขุยมีความขาวสว่างต่ำกว่า การทดลองแสดงถึงผลเสียหายของขุยต่อความคงทนของความขาวสว่างของเยื่อ

ตารางที่ 9 ผลการทดลองเร่งอายุการกลับสีด้วยความร้อนชื้นของเยื่อฟอกขาวจากชานอ้อยแยกขุยและขุยอ้อย (Wet heat aging test of bleached pulps from depithed bagasse and pith*)

pulp/treatment	Brightness, °Elrepho		P.C. number
	initial	after aging	
Depithed bagasse			
sulphite treatment	82.56	75.66	1.00
no treatment	82.28	75.56	1.06
acid treatment	83.74	76.28	1.13
Pith			
sulphite treatment	70.10	60.61	3.33
no treatment	69.30	59.99	3.07
acid treatment	70.82	60.92	3.14

* 87% RH, 85 °C, 16 h.

การใช้สารเคมี ไม่มีผลต่อการช่วยการกลับสีของเยื่อ แต่อย่างไรก็ตามภายหลังการทดลองเร่งการกลับสีเยื่อที่ผ่านการใช้กรด ยังคงมีความขาวสว่างสูงที่สุด

3. อิทธิพลของระยะเวลาการเก็บรักษาต่อความขาวสว่างของเยื่อฟอก ข้อมูลจากการทดลองในตารางที่ 10 และรูปที่ 1 ชี้ให้เห็นว่าการเก็บเยื่อชื้นภายในสภาวะความชื้นสัมพัทธ์สูง มีผลให้เยื่อฟอกมีความขาวสว่างลดลง ซึ่งเห็นได้ชัดในกรณีของเยื่อที่ล้างด้วยน้ำยาซัลไฟต์ และกรดกำมะถันเจือจาง สำหรับเยื่อฟอกมิได้ผ่านการใช้สารเคมี หากตัด data ของวันที่ 47 ออก พบว่าเยื่อดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงค่าความขาวสว่างน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์วาเรียนซ์ในตารางที่ 10 ก. แสดงว่าความขาวสว่างของเยื่อลดลงเนื่องจากการเก็บรักษา โดยมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งหมายความว่าอิทธิพลของการเก็บรักษายังไม่ชัดเจนนัก ดังจะเห็นได้จากกรณีของเยื่อที่ไม่ได้ใช้สารเคมี

ตารางที่ 10 ความขาวสว่างของเยื่อชานอ้อยฟอกขาวเก็บในความชื้นสัมพันธ์สูง และความชื้นสัมพันธ์ปกติ
(Brightness of bleached bagasse pulps stored under high and normal relative humidity)

Pulp/treatment	Pulp brightness, °Elrepho						
	day, 0	7	15	33	47	61	(61 B)
Sulphite treatment	82.56	81.08	81.60	81.50	80.50	81.0	82.42
No treatment	82.28	82.08	81.93	81.60	80.00	82.20	82.54
Acid treatment	83.74	82.70	82.24	82.0	82.18	82.60	82.90

หมายเหตุ (B) = normal relative humidity (65%RH, 27°C)

ตารางที่ 10 ก. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของข้อมูลในตารางที่ 10 สำหรับเยื่อ A (ไม่รวมวันที่ 47)
[(The analysis of variance of data in Table 10 for pulp A. only) (The data of the 47th day are not included)]

Source of variation	Sum of squares	Degree of freedom	Mean square	F
Chemical treatment	3.0927	2	1.546	10.52*
Storage time	2.4442	4	0.6110	4.16**
Residual	1.1759	8	0.01469	—
Total	6.7128	14	—	—

* นัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** นัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

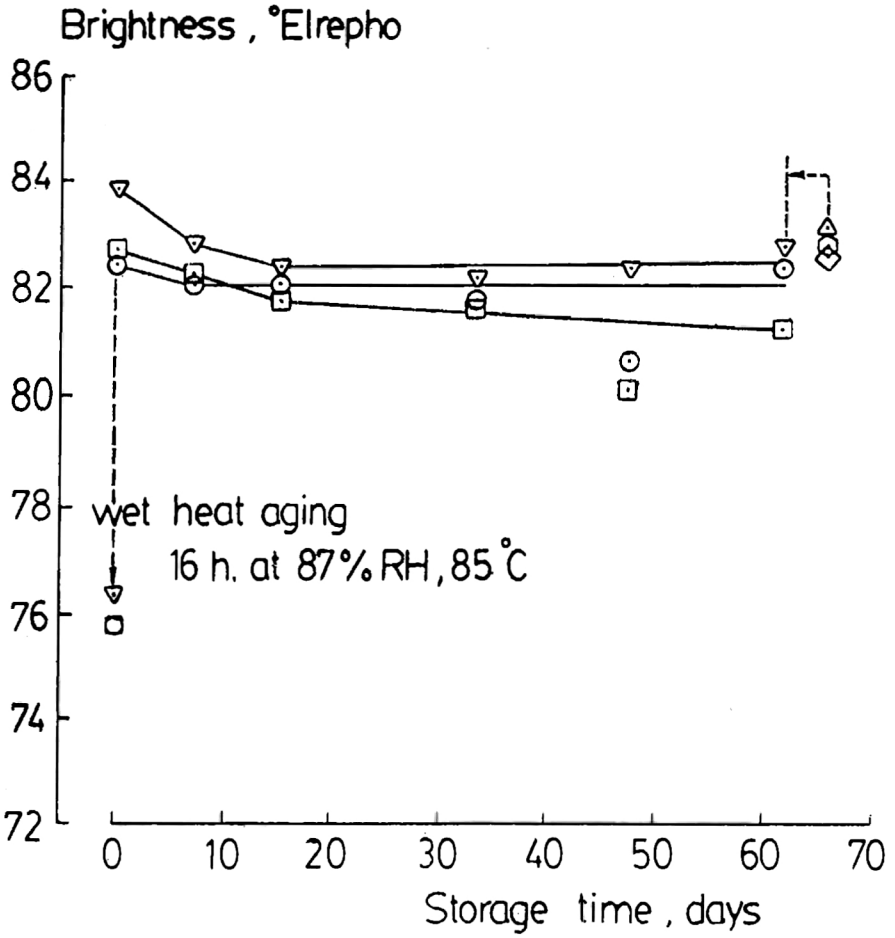

Figure 1 Brightness change during the storage of moist-bleached bagasse pulps

	pulp A	pulp B
no treatment	⊙	⊙
sulphite treatment	⊡	◇
acid treatment	▽	△

เป็นการยากที่จะระบุว่าความขาวสว่างของเยื่อฟอกจากแต่ละ treatment ลดลงเท่าใด ทั้งนี้เพราะค่าที่วัดได้กระจายมาก หากจะพิจารณาจากรูปที่ 1 เยื่อฟอกจะสูญเสียความขาวสว่างมากในช่วง 7 วันแรก และจากนั้นความขาวสว่างก็มิได้เปลี่ยนแปลงมากนักหรือไม่เปลี่ยนแปลงเลย ฉะนั้นหากนำค่าความขาวสว่างของเยื่อในวันที่ 7, 15, 33 และ 61 มาเฉลี่ยกันจะพบว่า เยื่อฟอกที่ล้างด้วยน้ำยาซัลไฟต์มีความขาวสว่างลดลงประมาณ 1.3 หน่วย เยื่อฟอกที่ล้างด้วยกรดลดลง 1.5 หน่วย แต่เยื่อฟอกตัวอย่างที่มิได้ผ่านการใช้สารเคมีเลย มีความขาวสว่างลดลงเพียง 0.3 หน่วยเท่านั้น จากผลที่กล่าวแล้วนี้ เป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง กล่าวคือเยื่อซึ่งมิได้ผ่านการใช้สารเคมีจะไม่สูญเสียความขาวสว่าง (หรือถ้ามีก็ไม่เกิน 0.5 หน่วย) ในขณะที่เยื่อฟอกที่ล้างด้วยน้ำยาซัลไฟต์มีความขาวสว่างเริ่มต้นเท่ากัน มีค่า pH ของเยื่อใกล้เคียงกัน แต่มีการสูญเสียความขาวสว่างถึง 1.3 หน่วย เมื่อเก็บในสภาวะความชื้นสัมพัทธ์สูง ข้อสังเกตเท่าที่มีคือเยื่อที่มิได้ผ่านการใช้สารเคมี มี pH ลดลง แต่เยื่อที่ล้างด้วยน้ำยาซัลไฟต์ยังมี pH สูงกว่า (ตารางที่ 12) แม้ว่าอิทธิพลของความเป็นกรดด่างของเยื่อต่อความขาวสว่าง เป็นสิ่งที่ทราบกันดี แต่สำหรับกรณีนี้ยังไม่สามารถอธิบายได้อย่างเหมาะสม

สำหรับเยื่อกลุ่ม B ความขาวสว่างภายหลังเวลา 61 วัน มิได้ลดลงเลยในกรณีของเยื่อที่ไม่ใช้สารเคมี กับเยื่อที่ใช้น้ำยาซัลไฟต์ ส่วนเยื่อที่ผ่านการใช้กรดมีความขาวลดลงเกือบ 1 หน่วย อย่างไรก็ตามเยื่อกลุ่ม B ทั้งหมดมีความขาวสว่างสูงกว่าเยื่อกลุ่ม A ชัดเจน เฉพาะเยื่อที่ไม่ใช้สารเคมีกับเยื่อที่ใช้น้ำยาซัลไฟต์

4. ความเปลี่ยนแปลงในด้านคุณลักษณะในการทำกระดาษ คุณลักษณะในการทำกระดาษที่สำคัญซึ่งได้ทำการศึกษา ได้แก่ drainage characteristics และคุณสมบัติด้านความเหนียวดังจะกล่าวถึงต่อไป

4.1 Drainage characteristics สำหรับเยื่อกลุ่ม A ซึ่งเก็บรักษาในสภาวะความชื้นสัมพัทธ์ร้อยละ 90 เป็นระยะเวลาต่าง ๆ กัน พบว่า freeness ของเยื่อทั้งสาม treatments มิได้มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด (รูป 4b) แต่ผลการทดสอบ drainage time (รูปที่ 4a) แสดงให้เห็นว่าค่า drainage time ของเยื่อที่เก็บไว้เป็นระยะเวลานานจะมีการสนองตอบต่อการบดมากกว่าเยื่อในระยะเริ่มแรก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเยื่อที่เก็บไว้เป็นระยะเวลานานในสภาวะความชื้นสูงจะมีความต้านทานการไหลของน้ำ (drainage resistance) เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับเยื่อในระยะเริ่มแรกที่ผ่านการบดมาเท่า ๆ กัน

สำหรับเยื่อกลุ่ม B ซึ่งเก็บรักษาในสภาวะความชื้นสัมพัทธ์ร้อยละ 65 เป็นเวลา 61 วันเยื่อแห้งสนิทเมื่อผ่านการตีให้กระจายหรือการบดเท่า ๆ กันกับเยื่อกลุ่ม A เยื่อกลุ่ม B จะ free กว่ากลุ่ม A โดยเห็นได้ชัดเจนจากทั้งค่า freeness และ drainage time ความแตกต่างนี้ถือเป็นสิ่งปกติธรรมดาระหว่างเยื่อแห้ง (เช่น dry lap) และเยื่อที่ไม่เคยผ่านการทำให้แห้งมาก่อน (เช่น slush pulp)

ข้อสังเกตที่สำคัญประการหนึ่งคือ เยื่อที่ผ่านการล้างด้วยกรดมีความอุ้มน้ำหรือความต้านทานการไหลของน้ำต่ำที่สุดโดยเฉพาะกลุ่ม B ซึ่งเห็นได้จากผลการทดสอบ drainage time ที่ให้ผลความแตกต่างได้ชัดเจนดีกว่าค่า freeness ในรายงานนี้ให้ความสำคัญต่อค่า drainage time มากกว่า

4.2 คุณสมบัติด้านความเหนียว การพิจารณาการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติด้านความเหนียวของเยื่ออาศัยความสัมพันธ์ระหว่าง ความต้านทานแรงดึงและความหนาแน่นเสมือนเพื่อใช้เป็นเครื่องบ่งชี้ความเปลี่ยนแปลงด้านศักยภาพในการยึดเหนี่ยว (bonding potential) ของเยื่อและความต้านทานแรงฉีกขาดและความต้านทานแรงดึง เป็นเครื่องบ่งชี้ชี้ความเปลี่ยนแปลงที่อาจเนื่องมาจากความเสื่อมสภาพของเยื่อ

ความสัมพันธ์ระหว่างความหนาแน่นเสมือนและความต้านทานแรงดึงของเยื่อฟอกที่เก็บในระยะเวลา 0,33 และ 61 วัน อาจแสดงได้โดยเส้นตรง

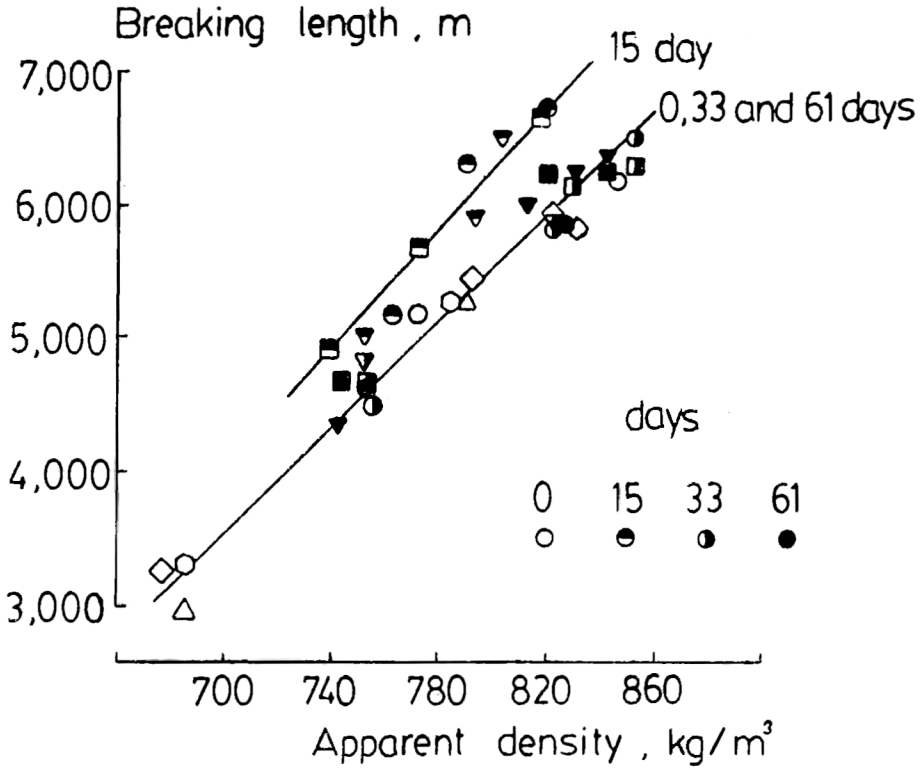

Figure 2 Apparent density VS. Breaking length

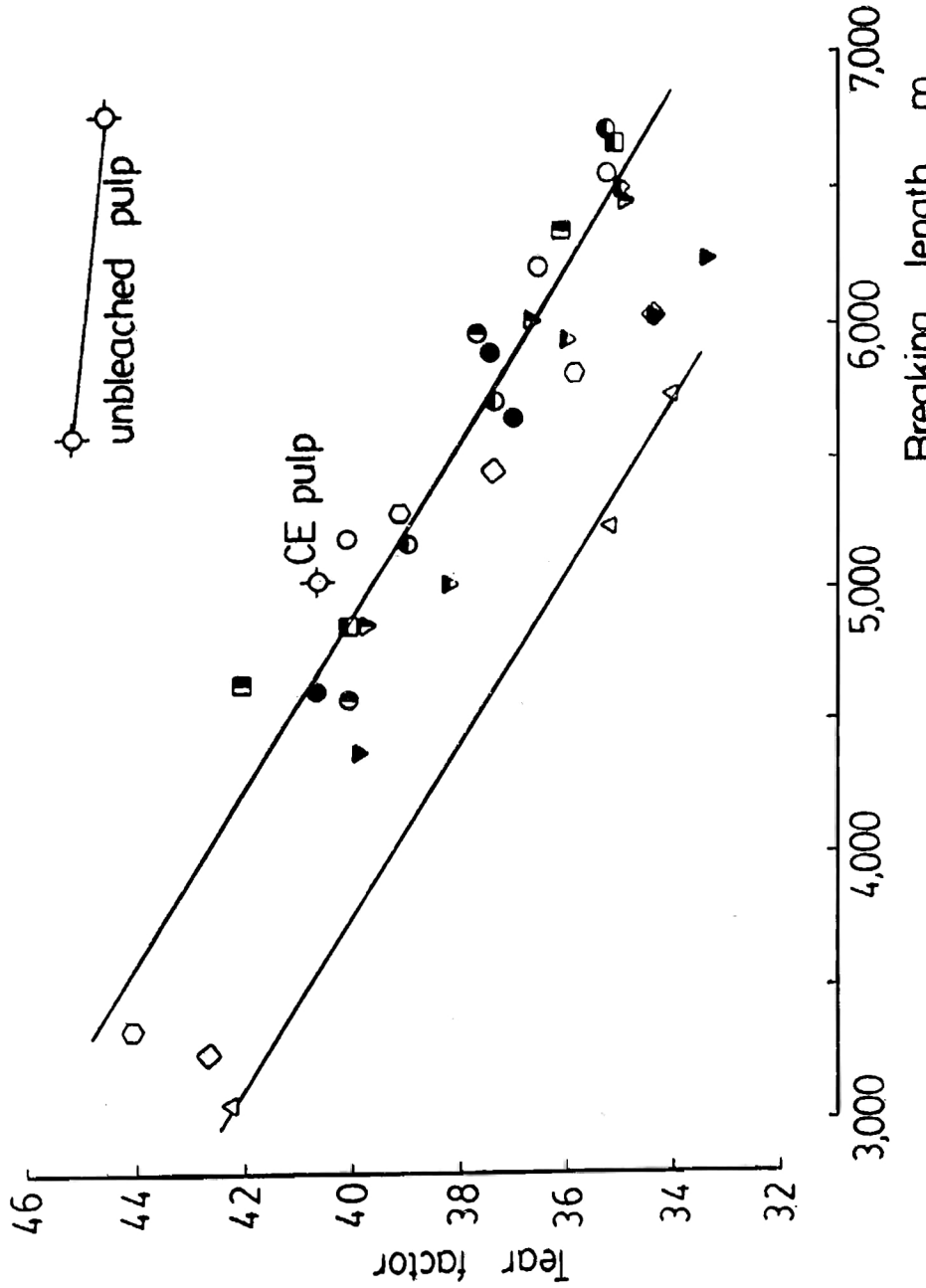

Figure 3 Tear - Tensile relationship

เส้นหนึ่งในขณะที่เยื่อที่วันที่ 15 มีค่าความต้านทานแรงดึงสูงขึ้นอีก 600—1 000 เมตร เมื่อเปรียบเทียบที่ความหนาแน่นเสมือนเท่า ๆ กัน (ดูรูปที่ 2) ข้อที่สรุปได้อย่างชัดเจนก็คือ การเก็บรักษาเยื่อฟอกชั้นไม่มีผลเสียต่อศักยภาพในการยึดเหนี่ยวของเยื่อเลย ไม่ว่าจะเป็นการเก็บภายในสภาวะความชื้นสัมพัทธ์สูงมากโดยเยื่อยังคงมีความชื้น (ปริมาณน้ำในเยื่อ) อยู่คงที่ประมาณร้อยละ 40—60 หรือเป็นการเก็บโดยปล่อยให้แห้งในอากาศ (air dry—ซึ่งได้แก่แผ่นเยื่อนอกสุดซึ่งสัมผัสอากาศตลอดเวลา) ก็ตาม

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างความต้านทานแรงฉีกขาดและแรงดึง (รูปที่ 3) ข้อมูล (data points) ทั้งหมดสามารถแสดงได้เป็นเส้นตรงเส้นหนึ่ง ยกเว้นเยื่อกลุ่ม B เฉพาะตัวอย่างที่ล้างด้วยกรด ซึ่งมีค่าความต้านทานแรงฉีกขาดลดลงเมื่อเปรียบเทียบที่ความต้านทานแรงดึงเท่ากัน ฉะนั้นสำหรับเยื่อที่เก็บภายในสภาวะความชื้นสัมพัทธ์สูง อาจสรุปได้ว่าเยื่อมิได้สูญเสียความเหนียวแต่อย่างใด แต่กรณีของเยื่อกลุ่มตัวอย่างที่ล้างด้วยกรดยังไม่อาจอธิบายด้วยข้อมูลที่มีในขณะนี้ อนึ่งแม้ว่าความแตกต่างที่พบในเยื่อตัวอย่างของวันที่ 15 (รูปที่ 2) และเยื่อกลุ่ม B ที่ล้างด้วยกรด (รูปที่ 3) อาจมีแนวโน้มที่ชัดเจนเพียงใดก็ตาม แต่ความแตกต่างดังกล่าวยังคงอยู่ภายในหรือใกล้เคียงกับ reproducibility limit (Tappi T 248pm—74 โดยสมมุติว่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแปรตามค่าเฉลี่ย) จึงเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะสรุปนัยสำคัญหรืออธิบายถึงมูลเหตุของความแตกต่างเหล่านั้น

5. การเกิดราในเยื่อ ตัวอย่างเยื่อกลุ่ม A เก็บได้นานถึงเวลา 15 วัน โดยไม่มีรอยด่าง (stain) หรือรา (mold) เกิดขึ้นให้เห็นด้วยตาเปล่า การสังเกตจากภายนอกในวันที่ 20 พบว่าเยื่อที่ผ่านการใช้กรด เริ่มมีรอยด่างสีชมพูจาง ๆ บนชั้นเยื่อ ในวันที่ 33 เมื่อนำตัวอย่างออกมาตรวจสอบตามกำหนด พบว่าในเยื่อที่ผ่านการใช้กรดมีชั้นเยื่อที่ปรากฏรอยด่างสีชมพูจางและสีน้ำตาลอ่อนจางมาก ประมาณร้อยละ 25 ส่วนเยื่อที่ใช้น้ำยาซัลไฟต์ และเยื่อที่ใช้สารเคมี ตรวจพบจุดดำเล็ก ๆ บนเยื่อสองสามชั้นเท่านั้น ในวันที่ 47 และ 61 ปรากฏว่าเยื่อที่ผ่านการใช้กรด มีจำนวนชั้นเยื่อที่เกิดรอยด่างเพิ่มขึ้นอีกเป็นประมาณร้อยละ 50 และ 75 ตามลำดับ แต่เยื่อที่ใช้น้ำยาซัลไฟต์ และเยื่อที่ไม่ใช้สารเคมียังคงพบจุดราดำบนเยื่อเพียงสองสามชั้นเช่นเดิม ผลการตรวจสอบราทางห้องปฏิบัติการยืนยันว่ารอยด่างสีชมพูและสีน้ำตาล รวมทั้งจุดดำในเยื่อนั้นเกิดจากราจริง

สำหรับเยื่อกลุ่ม B ซึ่งเก็บในบรรยากาศที่มีความชื้นสัมพัทธ์ปกติ เยื่อแห้งสนิทภายหลังเวลาผ่านไปประมาณ 15 วัน และเมื่อครบกำหนด 61 วัน ไม่ปรากฏว่ามีรอยด่างหรือลักษณะการเกิดราในเยื่อทั้งสาม treatments เลย แม้ว่าการทดลองนี้มิได้เตรียมเพื่อการทดสอบปัจจัยทางด้านชีวภาพ แต่ผลที่ได้ก็พอที่จะให้ข้อสังเกตที่สำคัญได้คือ 1) เยื่อชานอ้อยฟอกขาวที่มีความชื้นในเยื่อประมาณร้อยละ 50—60 ไม่ว่าเยื่อจะมีฤทธิ์เป็นกรดหรือด่างก็ตาม สามารถเก็บไว้ได้นานถึง 15 วัน โดยไม่เกิดราแน่นอน 2) หากเยื่อเลยกำหนดเวลา 15 วันไปแล้ว เยื่อยังคงมีความชื้นสูงในระดับเดิมและสัมผัสอากาศ การเกิดราย่อมมีขึ้นแน่นอน และจะเกิดมากในเยื่อที่มีฤทธิ์เป็นกรด

สรุปผลการทดลอง

จากการทดลองทั้งหมดที่กล่าวถึงข้างต้น สามารถสรุปเป็นสาระสำคัญได้ดังนี้

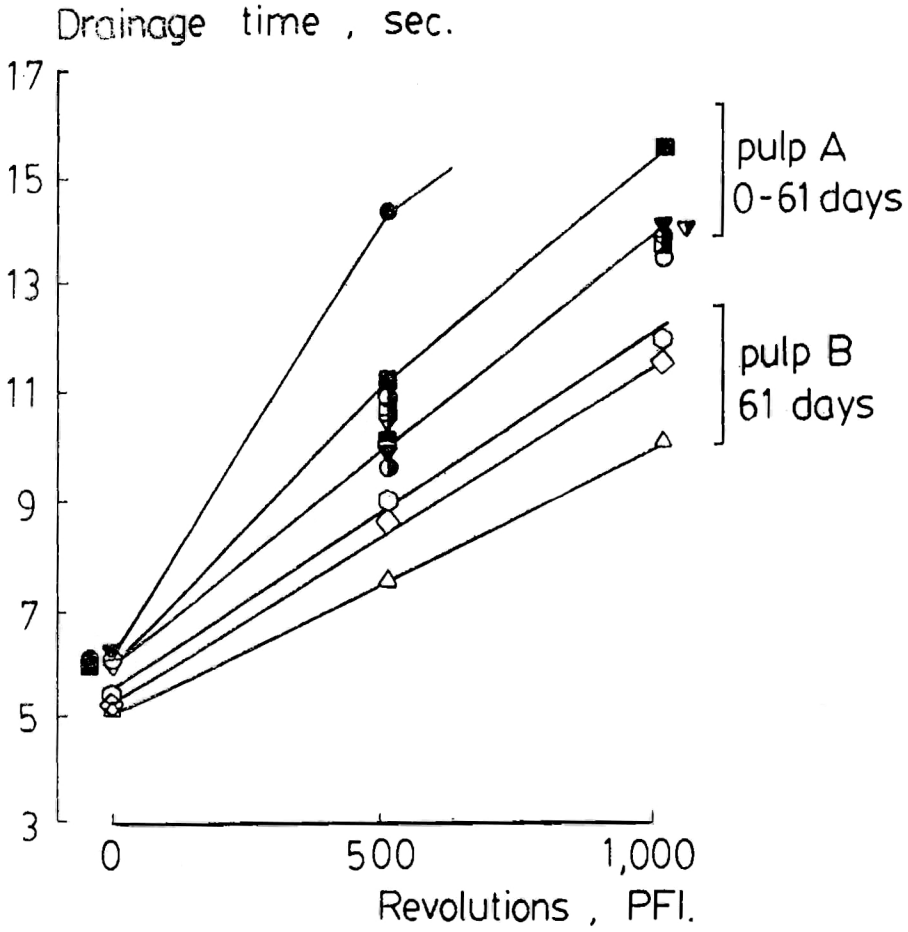

Figure 4a Drainage Characteristics of Bleached Bagasse Pulps (moist-stored pulps): Drainage time

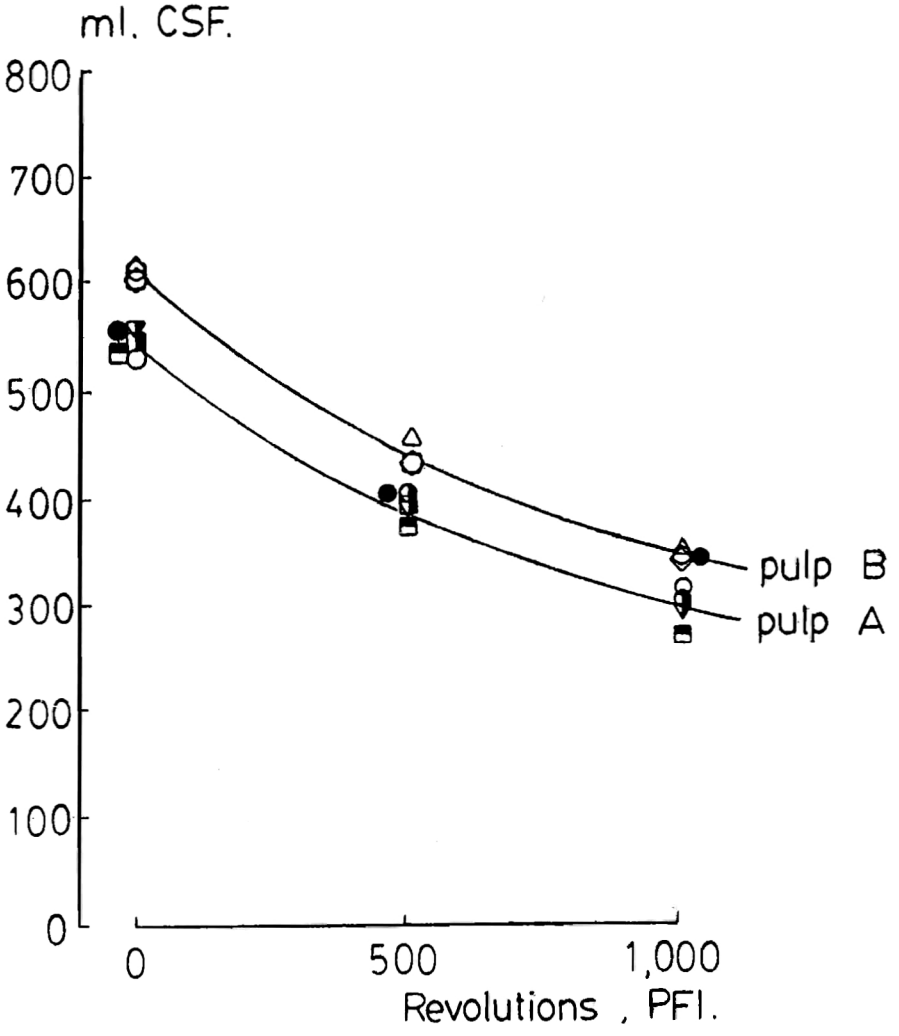

Figure 4b Freeness VS Beating

1. การล้างเยื่อภายหลังฟอกด้วยกรดกำมะถันเจือจาง มีผลให้เยื่อฟอกทั้งกรณีเยื่อจากชานอ้อยแยกขุยและขุยมีความขาวสว่างเพิ่มขึ้นได้ 1 หน่วยเป็นอย่างน้อย ปริมาณกรดที่ต้องการขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการล้างเยื่อหลังฟอก สำหรับเยื่อฟอกจากชานอ้อยแยกขุยในการทดลองนี้ ต้องการเนื้อกรดกำมะถันคิดเป็นร้อยละ 0.32 ของน้ำหนักเยื่อ การล้างเยื่อด้วยน้ำยาโซเดียมซัลไฟต์ไม่มีผลต่อการเพิ่มความขาวสว่างของเยื่อ

2. การทดสอบแนวโน้มในการกลับสีของเยื่อ พบว่า เยื่อฟอกจากขุยชานอ้อยซึ่งฟอกให้ขาวได้ยากนั้น มีการกลับสีมากกว่าเยื่อฟอกจากชานอ้อยแยกขุย เยื่อที่ผ่านการล้างด้วยกรดยังคงมีความขาวสว่างสูงที่สุดภายหลังการทดสอบเร่งการกลับสี

3. การเก็บเยื่อชั้น เป็นระยะเวลาต่าง ๆ กัน จนถึง 61 วัน มีผลต่อเยื่อดังต่อไปนี้

3.1 เยื่อที่มิได้ใช้สารเคมี มีความขาวสว่างเปลี่ยนแปลงลดลงน้อยที่สุดไม่เกิน 0.5 หน่วย ในกรณีที่เก็บในบรรยากาศที่มีความชื้นสัมพัทธ์สูงกว่าร้อยละ 90 ส่วนเยื่อจาก treatment อื่นลดลง 1—1.5 หน่วย

3.2 ความขาวสว่างของเยื่อที่เก็บในสภาวะความชื้นสัมพัทธ์ปกติเปลี่ยนแปลงน้อยมากในกรณีเยื่อที่ล้างด้วยกรดและไม่มีการเปลี่ยนแปลงสำหรับเยื่ออื่น ชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของความชื้นในเยื่อต่อการกลับสีของเยื่อฟอก

3.3 เยื่อมิได้มีการสูญเสียความเหนียวแต่อย่างใดตลอดการเก็บรักษาในสภาวะความชื้นสัมพัทธ์สูง สำหรับการเก็บเยื่อที่ระดับความชื้นสัมพัทธ์ปกติ ปรากฏว่าเยื่อที่ล้างด้วยกรดมีค่าความต้านทานแรงฉีกขาดลดลงเมื่อเปรียบเทียบที่ความต้านทานแรงดึงเท่าๆ กัน โดยที่ผลการทดลองมีจำกัด จึงยังไม่ถือว่าเป็นข้อสรุปได้แน่นอน

3.4 การเก็บในสภาวะความชื้นสัมพัทธ์สูงเป็นเวลานานอาจทำให้เยื่ออุ้มน้ำมากขึ้นกว่าเยื่อในระยะเริ่มต้นซึ่งผ่านการบดมาเท่ากัน สำหรับเยื่อที่เก็บในสภาวะความชื้นปกติ ค่า freeness และ drainage time มีการสนองตอบต่อการบดในอัตราต่ำกว่าเยื่อที่เก็บในความชื้นสัมพัทธ์สูง

3.5 เยื่อฟอกชั้นจากทั้งสาม treatments เก็บได้นานถึง 15 วัน โดยไม่พบว่ามีรา แต่หลังจากเวลา 20 วัน เยื่อที่ล้างด้วยกรดจะเกิดราเป็นรอยด่างสีชมพูอ่อนและน้ำตาลอ่อนเป็นจำนวนมาก จนถึงร้อยละ 75 ในวันที่ 61 ส่วนเยื่ออื่น ๆ เกิดราจุดดำบนเยื่อเพียงสองสามชั้นเท่านั้น

ตารางที่ 11 ก. คุณสมบัติด้าน drainage ของเยื่อชานอ้อยฟอกขาวเก็บรักษาที่ความชื้นสัมพัทธ์สูงและความชื้นสัมพัทธ์ปกติ

(Drainage properties of bleached bagasse pulps stored under high and normal relative humidity)

Drainage properties	Initial	Storage time, days											
		Pulp A									Pulp B		
		15			33			61			61		
		N	S	A	N	S	A	N	S	A	N	S	A
Freeness, ml. CSF													
0	533	550	532	551	552	546	548	556	549	543	610	604	616
500		389	379	385	400	398	390	407	389	402	438	436	415
1000 rev. PFI	314	315	275	313	304	307	314	351	291	295	347	338	351
Drainage time, sec													
0	6.1	5.9	6.3	5.9	6.0	5.9	5.9	6.0	5.9	6.2	5.4	5.3	5.1
500		9.6	10.0	10.0	11.0	10.9	10.5	14.3	11.2	9.8	9.0	8.5	7.5
1000 rev. PFI	13.5	13.4	—	13.9	13.9	13.6	13.9	—	15.6	14.1	11.9	11.6	10.2

หมายเหตุ : N = no treatment S = sulphite treatment A = acid treatment

ตารางที่ 11 ข. คุณลักษณะด้านความเหนียวของเยื่อชานอ้อยฟอกขาวเก็บในสภาวะความชื้นสัมพัทธ์สูงและปกติ

(Strength properties of bleached bagasse pulps stored under high and normal relative humidity)

Strength properties	Initial	Storage time, day											
		Pulp A									Pulp B		
		15			33			61			61		
		N	S	A	N	S	A	N	S	A	N	S	A
Apparent density, kg/m^3													
at 0	772	762	727	750	754	755	756	754	742	741	684	677	686
500	—	787	770	790	821	826	820	814	818	810	781	790	788
1000 rev. PFI	842	815	815	800	851	853	851	824	839	837	829	822	817
Breaking length, km.													
at 0	5.19	5.16	4.85	5.00	4.56	4.61	4.83	4.61	4.66	4.36	3.34	3.25	3.06
500	—	6.31	5.70	5.93	5.97	6.19	5.99	5.63	6.23	6.03	5.29	5.44	5.25
1000 rev. PFI	6.20	6.67	6.65	6.50	6.52	6.32	6.44	5.88	6.25	6.23	5.80	6.02	5.74
Tear factor													
at 0	40.0	38.9	40.0	38.1	40.0	42.0	39.7	40.6	40.1	39.8	44.0	42.6	42.2
500	—	37.3	35.5	36.0	38.7	35.5	36.6	37.0	37.3	34.3	39.1	37.3	35.2
1000 rev. PFI	36.5	35.3	35.2	35.0	35.6	36.1	34.9	37.4	34.3	33.4	35.8	34.3	34.0

หมายเหตุ : N = no treatment S = sulphite treatment A = acid treatment

ตารางที่ 12 ความชื้น ความเป็นกรด และการเกิดราในเยื่อชานอ้อยฟอกขาวเก็บในความชื้นสัมพัทธ์สูงและความชื้นสัมพัทธ์ปกติ

(Moisture content, pH occurence of mold in bleached bagasse pulps stored under high and normal relative humidity)

Storage time, days	Mold occurence in pulp			pH of hot water extract			Moisture content, %		
Pulp A	N	S	A	N	S	A	N	S	A
7	not found			8.9	9.6	5.7	56	56	60
15	not found			8.6	9.6	6.2	52	58	59
33	Few black spots of mold on 2—3 piecs of pulp		pale pink stain, 25 % of pulp	8.3	8.8	5.1	50	49	55
47	,,	,,	,, about 50 %	8.5	9.4	5.3	42	48	45
61	,,	,,	,, about 75 %	8.5	9.4	4.1	45	50	45
Pulp B									
51	not found			8.0	9.2	6.2	8.5	8.7	8.4

หมายเหตุ 1. N = no treatment, S = sulphite treatment, A = acid treatment

2. Pulp B dried completely after 15 days.